Sfântul Ioan Gură de Aur: Cum au putut magii să afle de la stea, că Hristos este împăratul iudeilor?



Materiale despre Naşterea Domnului nostru Iisus Hristos:

https://archive.org/details/@steaemy?query=Na%C5%9Fterea+Domnului+nostru+Iisus+Hristos

https://independent.academia.edu/emystea/Na%C5%9Fterea-Domnului-(-25-dec)

https://www.slideshare.net/steaemy1/search_my_uploads?type=&new=&q=Na%C5%9Fterea+Domnului+

***

Dacă s-a născut Iisus în Betleemul Iudeei, în zilele lui Irod împărat, iată magii de la Răsărit au venit în Ierusalim, zicând: Unde este împăratul iudeilor cel ce s-a născut? (Mat. 2, 1-2).

Trebuie multă osârdie şi rugăciune, spre a putea înţelege după cuviinţă această Evanghelie. ***Cum au putut oare magii (înţelepţii de la Răsărit) să afle de la stea, că Hristos este împăratul Iudeilor?*** Căci el nu era împăratul vreunei împărăţii pământeşti, precum El a zis către Pilat: ***„împărăţia mea nu este din lumea aceasta" (Ioan. XVIII, 36).***

Şi El nu avea nimic pe lângă Sine, care să arate o împărăţie, nici un lancier şi scutier, nici cal şi asini, sau altceva de asemenea; mai vârtos El ducea o viaţă nevoiaşă şi săracă şi avea pe lângă sine doisprezece oameni mici. ***Şi dacă acei înţelepţi ştiau, că El este împărat, pentru ce au venit la Dânsul?***

Ce i-a hotărât la aceasta, şi ce bunătăţi puteau ei nădăjdui de la cinstirea unui împărat atât de depărtat de patria lor? Chiar dacă El vreodinioară s-ar fi făcut împăratul lor, totuşi ei n-ar fi avut temei să urmeze aşa. Dacă El s-ar fi născut într-un palat împărătesc şi în fiinţa de faţă a împăratului, tatăl său, ar putea cineva zice, că ei au cinstit pe fiul cel nou-născut, pentru ca să îndatorească pe tatăl şi prin aceea să-şi câştige o mare favoare la dânsul. Dar acum, când ei nu aşteptau, ca El să fie împărat al lor, ci al unui popor străin şi depărtat, şi acum când el încă era copil - ***pentru ce au întreprins ei o aşa de mare călătorie, şi îi aduc daruri, mai ales când toate acestea trebuiau să le facă cu primjedie?***

Căci Irod s-a înspăimântat, când a auzit aceasta, şi tot poporul s-a înspăimântat, auzind de la dânşii acestea. Tu zici, că ei tocmai n-au prevăzut, că acesta este mai primejdios. Însă acesta nu este drept. Căci ei chiar de ar fi fost foarte neştiutori, totuşi ar fi ştiut, că cine se duce într-un sat, unde domneşte un împărat, şi acolo vorbeşte astfel, şi propovăduieşte pe un alt împărat, decât pe acel ce o cârmuieşte, se expune la mii de primejdii de moarte.

Şi pentru ce cinstesc ei pe un prunc încă în faşă? Dacă ei ar fi făcut aceasta unui vârstnic, ar putea cineva zice, că s-au expus primejdiei întru nădejdea ajutorului lui, măcar că ar fi cea mai mare nebunie, ca un persan, un străin, care nu are nimic comun cu poporul iudeu, să-şi lase patria, ţara sa şi rudeniile şi să voiască a se supune unei împărăţii străine.

Dacă acestea sunt destule nebunii, apoi cea următoare este şi mai mare. Care? Aceea că ei, după ce au făcut o călătorie aşa de mare, s-au înfăţişat stima lor şi au adus totul în nelinişte, aşa de repede s-au întors iarăşi la urma lor.

Ce semne au văzut ei îndeobşte despre vrednicia împărătească? O colibă şi o peşteră şi un copil în faşă şi o mamă săracă.

Şi cui au adus ei daruri, şi pentru ce? Era oare vreo lege sau obicei, de a cinsti aşa pe principii nou-născuţi îndeobşte. Sau ei cutreierau toată lumea, spre a cinsti înainte de suirea pe tron pe toţi aceia, despre care ei ştiau, că din starea de jos au să se înalţe pe tron? Aceasta nu o va adeveri nimeni. ***Şi pentru ce au adus ei cinstirea lor? Dacă pentru timpul de faţă, atunci ce puteau ei aştepta de la un prunc şi de la o mamă săracă? Era deci cu privire la viitor, apoi de unde ştiau ei, că copilul acel cinstit de dânşii încă în faşă, îşi va aduce aminte de cele de demult întâmplate?***

Iar dacă mama trebuia să aducă aminte de acestea, atunci ei mai degrabă trebuiau să se aştepte la pedeapsă, decât la cinste, căci ei au aruncat pruncul într-o primejdie atâta de mare. Căci Irod înspăimântat de dânşii a căutat pruncul şi a uneltit asupra vieţii lui.

Cine face undeva cunoscut despre un om particular, că odinioară va fi împărat, acela nu face altceva, decât a trăda la moarte pe acel om şi scoală asupra-i mii de lupte. Vezi, cât de multe necuviinţe se ivesc, când purtarea acelor oameni din Răsărit se judecă după chipul omenesc cel obişnuit, încă s-ar putea aduce la acesta mai multe şi mai vederate. Dar pentru ca să nu încurcăm lucrul, grămădind gândire peste gândire, să păşim acum la dezlegarea întrebării puse şi să începem cu steaua.

Căci dacă noi vom şti, ce stea era aceasta, şi de ce fel, şi de era ea una din cele multe, sau una cu totul deosebită de celelalte, şi de era ca o adevărată stea, sau numai se părea ochilor a fi stea; atunci noi uşor vom pricepe şi toate celelalte, însă de unde vom afla noi acestea?

Din Sfânta Scriptură. Cum - că aceasta nu era o stea dintre cele multe, ba mai vârtos, cum ni se pare, nici nu era o stea proprie, ci era o putere nevăzută, care numai luase o formă de stea, aceasta o cunoaştem înainte de toate din cursul său. Căci într-adevăr nu este nici o stea, care să aibă astfel de drum.

- *Soarele, luna şi toate stelele îndeobşte merg de la răsărit la apus, iar aceasta mergea de la miazănoapte spre miazăzi, căci aşa este pusă Palestina în privire către Persia.*
- *A doua dovadă este luată de la timp, căci ea nu s-a arătat noaptea, ci în mijlocul zilei, pe când lucea soarele. Ea nu putea să fie o stea, ba încă nici lună, care covârşeşte pe toate stelele. Când vin razele soarelui, ea îndată se face nevăzută, însă acea stea prin covârşirea strălucirii sale, biruia chiar razele soarelui şi era mai strălucită decât el.*
- *Al treilea aceasta se vede din năpraznica ei ivire şi ascundere. Ea s-a arătat şi i-a dus pe cale până la Palestina; iar când au ajuns ei la Ierusalim, ea s-a ascuns. Când ei, după despărţirea lor de Irod, voiau, iarăşi să meargă mai departe, ea li s-a arătat din nou, şi aceasta nu era mişcarea unei stele, ci a unei puteri foarte mari. Ba încă ea nu avea un curs propriu, ci unde trebuiau să meargă ei, acolo mergea şi ea; toate întocmindu-le după trebuinţă, ca acel stâlp de nor, care le poruncea taberei Israiltenilor acum a se opri, acum a merge mai departe (Ieşir. XIII, 21).*
- *Al patrulea, răspuns dorit se va vedea lămurit din felul şi chipul, cum ea s-a arătat; căci ea nu a rămas sus în cer, spre a arăta locul - şi ei aşa nici n-ar fi putut cunoaşte locul - ci s-a pogorât jos, spre a face aceasta. Voi ştiţi că o stea nu poate să arate un loc aşa de mic, precum este o colibă, ba încă o colibă ce era trebuitoare pentru trupul unui aşa de mic prunc. Aceeaşi este şi cu luna, care totuşi era mai aproape de noi, decât stelele.*

Deci spune mie, ar fi putut steaua să arate un loc atât de strâmt al unei peştere şi colibe, dacă ea nu s-ar fi pogorât din înălţimea sa, şi nu s-ar fi pus tocmai deasupra corpului pruncului. Aceasta arată şi evanghelistul, când zice: ***„Iată steaua mergea înaintea lor, până a venit şi a stat deasupra, unde era pruncul" (Mat. II, 9).***

Vezi, cât de multe dovezi vorbesc despre aceea, că această stea nu era dintre cele obişnuite? Dar pentru ce s-a arătat ea? Spre a mustra tâmpirea iudeilor, şi a lua nebunilor orice pricinuire spre dezvinovăţirea lor. Adică fiindcă cel ce s-a pogorât pe pământ avea să desfiinţeze întocmirile cele vechi şi să cheme toată lumea la cinstirea sa, şi trebuia să fie cinstit pretutindeni pe pământ şi pe mare, de aceea el îndată de la început deschide păgânilor uşa, pentru ca prin cei străini să lucreze asupra poporului său.

De vreme ce ei când auzeau pe prooroci necontenit vorbindu-le de venirea lui Iisus, nu le dă multă ascultare, de aceea el a iconomisit, ca să vină străinii dintr-o ţară depărtată, ca să caute pe împăratul iudeilor, pentru ca aceştia mai întâi din gura

perşilor să afle ceea ce nu voise a cunoaşte de la prooroci, şi pentru ca ei, când din nou se vor împotrivi, să le lipsească orice fel de dezvinovăţire.

Căci ce trebuiau să zică acum aceia, care după atâtea proorocii n-au cunoscut pe Domnul, când au văzut că magii L-au cunoscut şi L-au cinstit după arătarea unei singure stele?

Ceea ce a făcut el în privire către niniviteni, când le-a trimis pe Iona, a făcut el şi cu magii: i-a deşteptat prin stea spre ruşinarea iudeilor. De aceea şi zice el: ***„Ninivitenii se vor scula şi vor osândi (pe iudei), şi împărăteasa austrului se va scula şi va osândi pe neamul acesta" (Mat. XII, 41 urm.),*** căci aceia, ninivitenii, au crezut pentru mai puţin, iar aceştia, iudeii, n-au crezut nici pentru lucruri mai mari.

Însă pentru ce a adus el pe magi tocmai prin o astfel de arătare? Pentru ce nu le-a trimis el prooroci? Magii n-ar fi ascultat de prooroci iudei. ***Pentru ce nu le-a trimis un glas de sus?*** Ei n-ar fi ascultat de acesta. ***Dar nu putea să le trimită un înger?*** Poate că ei şi pe acela l-ar fi trecut cu vederea.

De aceea Dumnezeu a lăsat toate acestea la o parte şi i-a chemat prin ceva potrivit cu dânşii (Magii erau cu deosebire pricepuţi în ştiinţa stelelor), făcându-le pogorământ, şi le-a arătat o stea mare şi neobişnuită, spre a-i aduce în uimire prin mărimea şi frumuseţea acestei arătări, şi prin felul şi chipul cursului ei.

Urmând aceasta Pavel a luat prilej de la altarul cel de la Atena, spre a vorbi către păgâni şi a adus mărturia vechilor poeţi. Dimpotrivă către iudei el a vorbit despre tăierea-împrejur, şi la cei ce trăiau sub lege a început învăţătura sa pornind de la jertfe.

Fiindcă fiecăruia este iubit ceea ce se potriveşte cu dânsul, de aceea şi Dumnezeu se dirijează după aceasta şi după aceasta se dirijează şi oamenii, pe care El i-a trimis pentru mântuirea lumii.

Magii îndată au urmat stelei, iudeii dimpotrivă niciodată n-au crezut propovăduirile proorocilor.

Dar pentru ce evanghelistul ne dă încă şi timpul şi locul naşterii lui Iisus, zicând: „***în Betleem şi în zilele lui Irod împăratul"***? Pentru ce înseamnă el chiar şi vrednicia acestuia?

⇒ *Acesta din urmă, pentru că a mai fost un Irod, care a ucis pe Sfântul Ioan Botezătorul; însă acesta a fost tetrarch, iar nu împărat.*

⇒ *Iar locul şi timpul ni-l dă, pentru ca să ne aducă aminte de proorocirile cele vechi. Una dintre acelea este a lui Micheea, şi zice:* ***„Şi tu Betleeme pământul Iudei nicidecum nu eşti mai mic între Domnii Iudei” (Mich. V, 2).*** *Alta este de la Iacov, care arată timpul, când zice:* ***„Nu va lipsi domnul din Iuda şi povăţuitor din coapsele lui, până va veni cel ce s-a gătit, şi acela este aşteptarea neamurilor” (Fac. XLIX, 10).***

Însă noi trebuie să cercetăm încă, de unde magii au venit la socotinţa, că steaua însemna naşterea lui Mesia, şi ce i-a îndemnat la aceasta?

Aceasta nu mi se pare mie a fi un lucru numai al stelei, ci trebuie să fi fost şi al lui Dumnezeu, care mişca sufletul lor, precum a făcut şi cu Kyr, când a lucrat, ca acela să slobozească pe iudei din robia Babilonului (Kyr regele perşilor a surpat împărăţia Babilonului, a unit-o cu a perşilor, şi a eliberat pe iudei, care erau în robia babilonică.).

Însă Dumnezeu a făptuit aceasta nu aşa, ca să ridice voia cea slobodă, încă şi când El a chemat pe Pavel prin un glas de sus, a vederat pe cât harul său, pe atâta şi ascultarea lui Pavel. Dar pentru ce n-a dat el această descoperire tuturor magilor? Pentru că nu toţi ar fi crezut; iar aceştia erau mai gata decât alţii. Mii de cetăţi au pierit, şi numai la niniviteni s-a trimis proorocul. Şi erau pe cruce doi tâlhari, dar numai unul s-a mântuit.

Socoteşte mai departe fapta bună a acestor magi, nu că au venit, ci că ei au fost sinceri. Ei cu toată sinceritatea numesc lui Irod pe călăuzul ce îi conducea (steaua), şi lungimea căii lor. Ei arată o mare sinceritate. „Noi am venit, zic ei, ca să ne închinăm Lui”, şi nu s-au temut de mânia poporului şi de tirania regelui. De aceea eu cred, că ei erau dascălii poporului lor. Dacă ei nu s-au oprit pe sine de la această propovăduire în Ierusalim, cu cât mai mult curaj vor fi vorbit ei despre aceasta în patria lor.

Irod s-a înspăimântat şi tot Ierusalimul cu dânsul. Irod - fireşte, pentru că era rege, şi se temea pentru sine şi pentru familia sa, dar de ce locuitorii din Ierusalim, cărora încă de demult se proorocise despre dânsul, ca despre mântuitorul şi slobozitorul?

Aşadar pentru ce s-au înfricoşat, ei? Pentru că ei şi acum tot aşa gândeau, ca şi altă dată, când batjocoreau pe Dumnezeu binefăcătorul, şi măcar că gustase o slobo-

zenie slăvită, doreau cărnurile Egiptului, în spaima lor ei nu vor nici măcar să vadă ceea ce s-a întâmplat, ei nu însoţesc pe magi, nu-şi dau nici o osteneală.

Ei sunt pe o mare treaptă potrivnici şi totodată trândavi. Pe când ei trebuiau să salte de bucurie, că împăratul s-a născut la dânşii, şi el a adus acolo pe perşi, şi că ei vor supune loruşi toate neamurile, când se va începe domnia împăratului celui nou, - nici prin aceasta nu s-au făcut mai buni, măcar că nu de mult se slobozise din robia perşilor.

Ei ar fi trebuit să gândească, dacă perşii de pe acum se tem de împăratul nostru, cu cât mai vârtos se vor teme, când el va veni în vârstă, şi viitorul nostru este mai strălucit, decât al tuturor celorlalte popoare. Ei însă nu gândeau nimic din toate acestea, aşa de mare era răutatea şi dormitarea lor.

Aceste două pricini trebuie noi cu îngrijire să le depărtăm din sufletul nostru, şi cel ce vrea să se lupte împotriva lor, trebuie să fie mai iute decât focul. De aceea zice Hristos: ***„foc am venit să arunc pe pământ, şi ce altă vreau, decât ca să se aprindă?” (Luc. XII, 49).***

De aceea şi Sfântul Duh s-a arătat în chip de foc.

Noi însă suntem mai reci, decât cenuşa, şi mai ologi decât mortul. Gândiţi însă la cei dintâi credincioşi, care au defăimat banii şi averea şi toate grijile cele vremelnice şi cu totul s-au afurisit lui Dumnezeu. Acesta este felul focului celui duhovnicesc, el nu suferă nici un dor de cele pământeşti, ci aprinde în noi o dragoste cu totul alta. Cel ce este plin de aceasta, chiar de ar trebui să se lepede de averea sa, de traiul cel bun şi de slavă, ba chiar de s-ar cere a-şi da şi viaţa, toate acestea le va face cu o voinţă gata. Căci când intră într-un suflet căldura acestui foc, el alungă de acolo toată ologia, şi face pe acela, pe care îl umple, mai uşor decât pana, şi el va preţui puţin toate cele pământeşti. Dimpotrivă el va petrece într-o zdrobire permanentă; va vărsa râuri de lacrimi, şi din ele va scoate o mare bucurie. Căci nimica nu ne uneşte aşa de strâns cu Dumnezeu, ca astfel de lacrimi. De aceea zice Hristos: ***„fericiţi cei ce plâng”. (Mat. V, 9).***

Iudeii ar fi trebuit să meargă înaintea tuturor altora întru cinstirea nou-născutului împărat, dar ei au defăimat harul făcut lor, şi pentru aceea s-au întâmplat cele dimpotrivă.

Magii ar fi trebuit să vină nu mai înainte decât iudeii, cei atât de depărtaţi, nu mai întâi decât locuitorii cei din apropierea Betleemului, cei ce până acum nu auzise

nimic despre acest lucru trebuiau să vină nu mai înainte, decât cei crescuţi între prooroci.

Dar fiindcă aceştia din urmă n-au cunoscut norocirea lor, de aceea perşii au întrecut pe locuitorii Ierusalimului.

Pe când iudeii dormeau, magii au trecut înainte.

Aşadar lor să le urmăm noi. Să ne depărtăm de păgânătate, pentru ca să vedem pe Hristos, precum şi ei s-au depărtat de patria lor cea păgânească, spre a-L vedea pe El. Să părăsim lucrurile cele pământeşti, ca şi magii, care, după ce au părăsit Persia, au văzut pe Soarele dreptăţii.

Aşadar lasă toate şi aleargă la Betleem.

- ✓ *De eşti păstor şi te vei duce acolo, vei vedea pruncul în colibă.*
- ✓ *De eşti împărat, şi nu te duci acolo, şi porfira nu-ţi va folosi nimic.*
- ✓ *De eşti înţelept, şi aceasta nu te poate împiedica, de a te duce acolo şi a te închina fiului lui Dumnezeu; căci aceasta foarte bine se potriveşte cu înţelepciunea, însă păzeşte-te, ca să nu zici ca Irod numai la arătare: „Şi eu voiesc să merg să mă închin lui”, iar cu fapta să voiască a-l omorî.*

Lui se asemănă toţi cei ce primesc Sfintele Taine cu nevrednicie, căci ei, zice apostolul: ***„păcătuiesc în trupul şi în sângele Domnului” (I Cor. XI, 27).*** Ei au într-nşii un tiran, care se împotriveşte mesei lui Hristos, şi este mai cumplit, decât Irod, adică Mamona.

Iar noi, când avem aur, să-l jertfim lui Hristos.

- *Dacă acei varvari (străini) au adus lui daruri spre cinste, apoi cine eşti tu dacă niciodată nu ajuţi pe un nevoiaş?*
- *Dacă aceia au făcut o cale atât de depărtată, spre a vedea pe nou-născutul, apoi ce dezvinovăţire poţi tu aduce, tu, care niciodată nu poţi merge câţiva paşi, spre a cerceta pe un bolnav?*
- *Aceia au dus aur, şi tu nu dai nici măcar pâine.*
- *Aceia s-au bucurat când au văzut steaua, iar tu vezi pe Însuşi Hristos în persoana săracului şi a golului, şi nu te mişti.*

Care dintre noi, cei ce am primit de la Hristos mii de binefaceri, a făcut de voia sa

un asemenea drum, ca acei varvari, sau mai drept, ca acei prea înţelepţi între cei înţelepţi? Ce zic eu, un drum aşa de mare?

Multora li se pare prea departe a pune câţiva paşi până la Biserică, spre a vedea pe Domnul în peştera cea duhovnicească; dar lor nu le lipseşte puterea de a merge, când este vorba despre afaceri lumeşti, sau despre teatru, despre parăzi şi despre petreceri. Nu merită oare acesta pedeapsă şi dojană?

Sfântul Ioan Gură de Aur - Cuvânt la ziua naşterii Domnului nostru Iisus Hristos